

Toetuse taotlemise meelespea 2021

Valgamaa Partnerluskogu
strateegia 2015–2020

Meede 2

Kogukonnad ja noored - kogukonnalgatused oma
elukeskkonna parandamiseks

Tegevus 2.1

„Aktiivne kogukond ja noored“: uute tegevusvõimaluste
loomine

Sisukord

Enne toetusetaotluse esitamist	3
1. Sissejuhatus	3
2. Meetme eesmärk.....	3
3. Toetatavad tegevused, toetuse taotlejad ja toetussummad	3
4. Toetusmäärad	4
5. Ajakava.....	4
6. Nõuded toetuse taotlejale.....	5
7. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.....	5
8. Vabatahtlik töö omafinantseeringuna	7
Toetuse taotlemine.....	8
9. Toetusetaotluse esitamine.....	8
10. Projektitoetuse taotluse vastuvõtmine ja nõuetele vastavuse kontrollimine partnerluskogus	9
11. Projektitaotluse taotluste hindamine.....	9
12. Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs	9
13. Projektitoetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine	9
Projekti elluviimine ja projektitoetuse maksmise tingimused	10
14. Projektitoetuse saaja kohustused	10
15. Nõuded hinnapakumuse kohta.....	11
16. Maksetaotlused	13
17. Projektitoetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist (OTKA).....	13
18. Teavitamine toetuse kasutamisest	14

Enne toetusetaotluse esitamist

1. Sissejuhatus

Juhend on abiks toetuse taotluse koostamisel, esitamisel, hiljem investeeringute tegemisel ning aruandluse koostamisel. Meelespeasse on koondatud Valgamaa Partnerluskogu kehtestatud nõuded ja LEADERi määruse reeglistik.

Alusdokumendid:

- LEADERi määrus [Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus](#). Et vajaliku teavet oleks hõlpsam leida, on meelespeas viidatud ka määruse vastavatele paragrahvidele.
- LEADERi määruse seletuskirjad on leitavad [PRIA veebilehel](#) (Abiks taotlejale/Juriidilised alused).
- [Meetmeleht](#)
- [Projektitoetuse taotluste menetlemise ja hindamise kord](#)
- [Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu 2015–2020 strateegia projektitaotluste hindamiskriteeriumid, Meede 2 Kogukonnad ja noored – kogukonnalgatused oma elukeskkonna parandamiseks](#)
- [Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)

Küsimustega pöörduge palun Aili Keldo poole. Kui soovite tulla meie juurde nõustamisele, soovitame kokku leppida vastuvõtuaeg. Eelnev konsultatsioon aitab vähendada hilisemaid järelepärimisi.

Aili Keldo, meetme koordinaator

e-posti aadress: aili@valgaleader.ee

telefon: 5373 5503

aadress: Otepää, Valga põik 3

2. Meetme eesmärk

Piirkonnas on elujõulised ja hea elukeskkonnaga ning mitmekesiste tegevusvõimalustega kogukonnad.

3. Toetatavad tegevused, toetuse taotlejad ja toetussummad

Tegevus 2.1 „Aktiivne kogukond ja noored“: uute tegevusvõimaluste loomine

Toetatakse **kohalike elanikele** tegevusvõimaluste pakkumiseks vajalike **põhivaraliste** seadmete ja vahendite soetamist, rajatise ja ruumide kohandamist.

Toetust saavad taotleda Valgamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas tegutsevad **mittetulundusühingud ja sihtasutused ning kohalikud omavalitsused**.

Valgamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonna moodustavad Otepää vald, Valga vald (v.a. Valga linn), Elva valla Aakre ja Palupera piirkond ning Soontaga küla.

Üks taotleja võib saada **toetust** 1000–9500 eurot.

Iga taotleja saab esitada taotlusvoorus **ühe taotluse**.

Elluviidava tegevuse või investeeringu kasusaajaks peab olema tegevuspiirkond ning selle elanikud.

4. Toetusmäärad

- Toetusmäär on kuni **90** protsenti investeeringu abikõlblikest kuludest, kui taotlejaks on MTÜ, SA, KOV ning investeeringuga ei arendata ettevõtlust või majandustegevust.
- Taristuinvesteeringute puhul on toetusmäär kuni **60** protsenti investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Toetusmäär on kuni **90** protsenti uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamise abikõlblikest kuludest.
- MTÜ, SA mootorsõiduki, vee- ja maastikusõiduki ostmise ja liisimise puhul on toetusmäär kuni **30** protsenti investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest. **Mootorsõiduk ja maastikusõiduk on abikõlblikud vaid siis, kui selle otstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas.**
- Juhul, kui investeeringu eesmärk on **ettevõtluse või majandustegevuse arendamine**, on toetusmäär **60** protsenti abikõlblikest kuludest.

Mittetulundusühing, kes ei tegele majandustegevusega ja kes taotleb toetust 90% ja toetust käibemaksule, kuid kellel on olemas potentsiaalne võimalus asjakohasele turule sisenemiseks, peab sellistel tingimustel toetust saades kinnitama, et ta ei hakka toetuse abil tehtud investeeringut kasutama majandustegevuseks püsiva tulu teenimise eesmärgil.

- PRIA seab toetust määrates eritingimuse püsiva majandustegevuse keelu kohta toetatud projekti osas. Tingimust rikkudes algatatakse tagasimakse menetlus ja võrdsustatakse toetuse määr äriühingute määraga.
- Hoolitse selle eest, et menetlejal oleks piisavalt informatsiooni otsuse langetamiseks ja menetleja ei peaks asjaolusid eeldama.

Toetusmäärad leiad [määruses](#) §-s 34.

5. Ajakava

1.02.2021	Taotluste vastuvõtu algus e-PRIAs. (Varem pole e-PRIAs võimalik taotlust esitada)
19.02.2021 kell 16.00	Taotluste esitamise lõpptähtaeg e-PRIAs. (Hiljem pole e-PRIAs võimalik taotlust esitada.)
19.04.2021	Taotluste hindamise tähtaeg partnerluskogus <i>Taotluse staatust on võimalik jälgida e-PRIA keskkonnas</i>
PRIA! on aega taotlus läbi vaadata kuni 60 tööpäeva, vajaduse korral võidakse tähtaega pikendada kuni 90 tööpäevani.	
Toetuse saajal on projekti elluviimiseks aega määrusest tuleneval kolm aastat, kuid mitte hiljem kui 31.12.2022	

6. Nõuded toetuse taotlejale

Projektitoetuse taotlejale on esitatud järgmised nõuded:

1. Taotleja tegutseb tegevuspiirkonnas ja investeerintu kasutatakse tegevuspiirkonnas.
2. Iga taotleja saab esitada taotlusvoorus ühe taotluse.
3. Projektitoetuse taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.
4. Taotlejal ei ole riiklikku maksuvõlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud.
5. Taotleja ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
6. Ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saanud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud.
7. Tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
8. Taotleja on esitanud taotluse esitamise hetkeks äriregistrile viimase majandusaasta aruande, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud.
9. Kavandatava tegevuse või investeerintu tegemist ei või alustada varem ja investeerintu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui partnerluskogu poolt projektitaotluse PRIAle esitamise päevale järgneval päeval.

Nõuded taotlejale on kirjas [määruses](#) §-s 27.

7. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

1. Abikõlblik kulu peab olema mõistlik, põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja toetuse eesmärgi saavutamiseks vajalik. Projektitoetuse taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.
2. Toetatava tegevuse või investeerintu abikõlbliku maksumuse moodustavad tegevuse või investeerintuobjekti **käibemaksuta maksumus** ning abikõlbliku tegevuse või investeerintu tähistamiseks vajaliku sümboolika **käibemaksuta maksumusest**, kui taotleja on **käibemaksukohustuslane**.
3. Kui projektitoetuse taotleja **ei ole käibemaksukohustuslane**, siis moodustavad toetatava tegevuse või investeerintu abikõlbliku maksumuse tegevuse või investeerintu **käibemaksuga maksumus** ning abikõlbliku tegevuse või investeerintu tähistamiseks vajaliku sümboolika **käibemaksuga maksumusest**.
4. **Käibemaks ei ole abikõlblik juhul, kui selle tagastamist on võimalik taotleda käibemaksuseaduse (KMS) alusel. Kui projektitoetuse taotleja ei kasuta käibemaksuseadusest tulenevat õigust taotleda käibemaksu tagastust, siis jääb käibemaksukulu tema enda kanda.**

Tegevuse või investeerintuobjekti abikõlblikud kulud on:

1. **Masina, seadme, sisseseade või muu põhivara** ostmise, liisimise ja paigaldamise kulud.
2. **Ehitise (rajatise) ehitamise ja ruumide parendamise kulud.** Parendamise all mõeldakse lihtsamaid remonditöid (näiteks ruumi seinte värvimine, remont, põrandakatte vahetamine jne), mille

kaudu pikendatakse materiaalse põhivara eluiga ning tõstetakse selle väärtust ja tänu millele tekib uus tegevusvõimalus.

3. Omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve tegemise maksumus kokku kuni **3 protsenti** investeringuobjekti ehitustööde maksumusest.

4. Kavandatava ehitise projekteerimistööde maksumus kuni **kümme 10 protsenti** investeringuobjekti ehitustööde maksumusest.

4. Investeeringu tähistamiseks vajalike sümboolite maksumus (kleepsud, plakatid jms).

5. Veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi, elektrisüsteemi ja elektripaigaldise, uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ja juurdepääsutee ehitamise kulud ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmise, paigaldamise ja vastava võrguga liitumise (*taristuinvesteering*) kulud. Taristuinvesteeringuks loetakse investeeringut üksiktarbija liitumispunktini.

6. Maastikusõiduki, veesõiduki või mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud, kui selle **sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas** ning kui **projektitoetust taotleb mittetulundusühing või sihtasutus**.

7. Infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara ostmise ning paigaldamise kulud.

Kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki¹ ostmise ja liisimise kulud on abikõlblikud, kui projektitoetust taotleb mittetulundusühing või sihtasutus tõendab, et:

1. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
2. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam;
3. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Abikõlblikud kulud on kirjas [määruses](#) leiad §-s 30.

Mitteabikõlblikud on järgmised kulud:

1. maa ja olemasoleva ehitise ostmise ning üürimise või rentimise kulud;
2. käibemaks juhul, kui projektitoetuse taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;
3. sularahamaksed;
4. riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
5. õigus- ja raamatupidamisteenuse kulud;
6. viivis, trahv ja muu rahaline karistus ning kohtumenetluse korral menetluskulud;

¹ Eriotstarbeline sõiduk on sõiduk, mis on ettenähtud kindla funktsiooni täitmiseks, milleks on vaja spetsiaalselt kohandatud keret ja/või varustust, näiteks rändkauplusauto, päästesõiduk, invaauto, päästepaat jms.

7. kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele, meenetele ja kingitustele;
8. erisoodustuselt tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses tasutav maks;
9. sõiduauto ostmise ja liisimise kulud;
10. kulud, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustusmaksed;
11. liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole viie aasta möödudes arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest üle läinud toetuse saajale;

12. kohaliku omavalitsuse üksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;

*Investeeringu puhul tuleb jälgida, et vallale kuuluvate hoonete korrashoid on KOV ülesanne ja hoone omaniku kohustus. LEADERi projektiga kavandatud **tegevus peab looma uuenduslikku lisaväärtust või lisama innovaatilise elemendi;***

13. kasutatud kauba ostmise ja liisimise kulud, välja arvatud kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmisel;
14. kulud, mis ületavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja või teenuse piirhinda, kui taotletakse toetust asja või teenuse kohta, mis on kantud nimetatud võrdlushindade kataloogi. Peamiselt on võrdlushindade kataloogi kantud põllumajandustehnika;
15. ehitustegevus, mis ei võimalda selle elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada;
16. seadmed ja vahendid, mida ei võeta taotleja raamatupidamises arvele PÕHIVARANA;
17. muud kulud, mis ei ole tegevuse elluviimisega või investeeringu tegemisega otseselt seotud.

Mitteabikõlblikud kulud on kirjas [määruses](#) §-s 31.

8. Vabatahtlik töö omafinantseeringuna

1. Mittetulundusühingust või sihtasutusest projektitoetuse taotleja omafinantseeringu osaks võib olla mitterahaline omafinantseering, taotleja tehtud vabatahtlik tasustamata töö, mis võib moodustada kuni 9% **otseselt seotud investeeringu abikõlblikust maksumusest.**
2. Vabatahtliku tasustamata töö tegemise korral on vabatahtliku tasustamata töö tegija **tunnitasu määr kuni neli eurot ning masinat, seadet või mootorsõidukit kasutades kuni kaheksa eurot.**
3. Vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks täidetakse töö tegija ja projektitoetuse taotleja poolt allkirjastatud **päevikut**, milles kajastatakse töö kirjeldus, tehtud töö maht, töö tegemise aeg, tehtava töö ühiku hind, töö tegijad, töö tegemiseks kulunud aeg ja vajaduse korral andmed vabatahtliku tasustamata töö tegemisel kasutatud masina, seadme või mootorsõiduki kohta [Vabatahtliku tasustamata töö päeviku vorm](#).
4. Mitterahalise omafinantseeringu osa arvutamisel ei võeta üldjuhul arvesse projekti raames soetatud väikevahendite maksumust, kuna nad on küll vajalikud projekti eesmärgi elluviimiseks, kuid ei nõua toetuse saajalt vabatahtliku tasustamata töö tegemist.

Mitterahaline omafinantseering on kirjas [määruses](#) §-s 35.

Toetuse taotlemine

9. Toetusetaotluse esitamine

NB! Palun ärge jätke taotluse esitamist viimasele hetkele!

Projektitoetuse saamiseks esitab projektitoetuse taotleja selleks ettenähtud tähtajal taotluse [PRIA e-teenuste keskkonnas](#)

[LEADER toetusetaotluse esitamine uues e-prias](#)

NB! Paber kandjal ja e-posti teel projektitaotlust esitada ei saa.

Taotleja esitab PRIA e-teenuste keskkonnas järgmised dokumendid:

1. projektitoetuse taotluse avaldus (**täidetakse e-teenuste keskkonnas**);

Lisaks avaldusele laaditakse e-teenuste keskkonnas üles järgmised dokumendid:

2. projekti kirjeldus;
3. ehitise puhul väljavõte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
4. ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitis, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;

Selgitamaks välja, kas taotleja on **hankija** riigihangete seaduse mõistes, on täiendavalt vajalik:

- lisada avaldusele mittetulundusühingul mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga mittetulundusühingu **liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused;
- mittetulundusühingul ja sihtasutusel planeeritud **tulude jaotus** aasta kohta, millal taotleja kavandab **investeeringu ellu viia**, millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal. **NB! Seda dokumenti ei ole vaja eraldi lisada vaid tulude jaotuse punkt on üks avalduse osa.**

NB! Kui taotleja ehitusele või parendustegevusele toetust, siis võtke kindlasti kõigepealt ühendust kohaliku omavalitsusega, kes selgitab, milliseid load on vajalikud ja millega tuleb investeeringu tegemisel arvestada.

Kui projektitoetust taotletakse nii ehitamisele ja projekteerimisele, siis ei saa toetuse taotlemise ajal ehitusprojekti esitada. Sellisel juhul tuleb esitada põhimõtteline tööde lahend (kas kirjalikult või joonistega), mis võib olla ka näiteks eskiislahendus vms.

Kui hoones või ruumis tehakse ainult osaliselt ehitus- või parendustöid, siis tuleb kirjeldada või joonistel kujutada toetusega hõlmatud tööde piire. PRIA vajab toetuse määramiseks täpsemalt teada, mida ja kuhu ehitatakse.

Esitatava ehitusprojekti koosseisus peab olema ka asendiplaan.

Dokumentidele esitatud nõuded on kirjas [määruses](#) §-s 37.

10. Projektitoetuse taotluse vastuvõtmine ja nõuetele vastavuse kontrollimine partnerluskogus

Esitatud projektitoetuse taotluse vaatab esmalt läbi kohalik tegevusgrupp ehk Valgamaa Partnerluskogu. Partnerluskogu kontrollib 10 tööpäeva jooksul, kas on olemas nõutud dokumendid ning kas projektitoetuse taotleja, projektitoetuse taotlus ja toetatavad tegevused vastavad strateegiale ja rakenduskavale, sealhulgas strateegia meetmes esitatud nõuetele.

Kui koos projektitaotlusega ei ole esitatud kõiki nõutud dokumente või kui puuduvad projektitaotluse hindamiseks vajalikud andmed, palub partnerluskogu taotlejal puudused kõrvaldada kolme tööpäeva jooksul.

Kui nõutud dokumente või andmeid ei esitata partnerluskogu poolt määratud tähtaja jooksul võib jätta projektitaotluse hindamata ja saata selle PRIAle märkusega, et projektitaotlust ei olnud võimalik hinnata.

Projektitoetuse taotluse vastuvõtmist ja kontrollimist on kirjeldatud [määruses](#) §-s 38.

11. Projektitaotluse taotluste hindamine

Esitatud taotlusi hindab Valgamaa Partnerluskogu juhatuse kinnitatud hindamiskomisjon hindamiskriteeriumide alusel.

Valgamaa Partnerluskogu teeb strateegia meetme eelarve piires PRIAle põhjendatud ettepaneku projektitaotluste paremusjärjestuse kohta, mis projektitaotlused tuleks rahuldada ning kui suures osas taotlusi rahuldada.

Partnerluskogu võib jätta projektitaotluse hindamata, kui see ei vasta strateegias või rakenduskavas esitatud nõuetele või kui toetuse taotleja ei ole esitanud nõutud andmeid või dokumente määratud tähtaja jooksul. Partnerluskogu edastab hindamata jäetud projektitaotluse PRIAle koos märkusega hindamata jätmise kohta.

Taotluse hindamist on kirjeldatud [määruses](#) §-s 39.

12. Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs

PRIA kontrollib, kas vastuvõetud projektitaotlus vastab nõuetele ja selles esitatud andmed on õiged. Samuti kontrollitakse projektitoetuse taotleja ja toetatava tegevuse vastavust nõuetele.

PRIA kontrollib ainult nende projektitoetuse taotlejate nõuetele vastavust, kelle taotlused on Valgamaa Partnerluskogu soovitanud projektitoetusteks ettenähtud eelarveliste vahendite piires täielikult või osaliselt rahuldada, ja ainult nende taotlejate projektitaotluste nõuetele vastavust.

Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs on kirjeldatud [määruses](#) §-s 40.

13. Projektitoetuse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

PRIA teeb otsuse projektitaotluse osalise või täieliku rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta 60 tööpäeva jooksul arvates päevast, mil partnerluskogu esitab PRIAle taotluste paremusjärjestuse ettepaneku. Vajaduse korral võib PRIA otsuse tegemise tähtaega pikendada kuni 90 tööpäevani.

Taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine on reguleeritud [määruses](#) §-s 41.

Projekti elluviimine ja projektitoetuse maksmise tingimused

14. Projektitoetuse saaja kohustused

Projektitoetuse saaja on kohustatud:

1. esitama Valgamaa Partnerluskogule projekti seireandmed ning lühikokkuvõtte investeeringu mõjust tegevusvõimaluste laiendamiseks üks aasta pärast projekti lõppu;
2. tegema investeeringu või kavandatud tegevused ja esitama PRIAle e-teenuste keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid. Dokumendid tuleb esitada kuni neljas osas kolme aasta jooksul pärast seda, kui PRIA on teinud projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuse;
3. võtma projektitoetuse abil tehtud investeeringu **sihtotstarbeliselt kasutusse** kahe aasta jooksul, st hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks;
4. säilitama ja kasutama sihipäraselt projektitoetuse eest ostetud investeeringuobjekti vähemalt kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
5. täitma vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks töö tegija ja projektitoetuse taotleja poolt allkirjastatud päevikut, milles kajastatakse töö kirjeldus, tehtud töö maht, töö tegemise aeg, tehtava töö ühiku hind, töö tegijad, töö tegemiseks kulunud aeg ja vajaduse korral andmed vabatahtliku tasustamata töö tegemisel kasutatud masina, seadme või mootorsõiduki kohta;
6. eristama selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest. NB! Raamatupidamises peab investeering olema arvele võetud PÕHIVARANA;
7. võimaldama teostada projektitoetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrolle ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida projektitoetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil ostetud vara kohapeal;
8. teavitama PRIAt viivitamata kirjalikult käibemaksukohustuslaseks registreerimisest käibemaksuseaduse § 20 alusel kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui projektitoetuse saaja on saanud toetust käibemaksu kohta;
9. esitama projektitoetuse kasutamise seotud seireks vajalikku teavet partnerluskogu või PRIA nõudmisel;
10. vastama strateegia meetmes nimetatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
11. omama hiljemalt esimese maksetaotluse esitamise ajal ehitise kohta ehitisluba või ehitusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt ja viimase maksetaotluse esitamise ajal ehitise kasutusluba või kasutusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;
12. projektitoetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;

13. projektitoetuse saajal ei tohi olla riiklikku maksuvõlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
14. teavitama viivitamata PRIAt ja kohalikku tegevusgruppi taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust;
15. teavitama projektitoetuse abil toetatava tegevuse elluviimisest vastavalt maaeluministri 22. detsembri 2015. a määruses nr 26 '['Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020'](#)' kehtestatud nõuetele.

Projektitoetuse saaja kohustused on loetletud [määruses](#) §-s 42.

15. Nõuded hinnapakkumuse kohta

PANE TÄHELE!

Hinnapakkumused esitatakse PRIAle alles tegevuse elluviimisel koos maksetaotlusega. Seega vastutab hinnapakkumuste korrektsuse eest taotleja.

Nõuded hinnapakkumusele

1. Väljavalitud hinnapakkumus **ei tohi olla põhjendamatult kõrge** võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga.
2. Väljavalitud hinnapakkumus peab olema **objektiivselt põhjendatud** ja juhul, kui projektitoetuse saaja ei ole saanud nõutud arvu hinnapakkumusi või valinud odavaimat hinnapakkumust, peab selle kohta esitama põhjenduse.
3. Projektitoetuse saaja **ei tohi jaotada tegevuse hinnapakkumust osadeks**, kui toetatava tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik teenus, töö või kaup on funktsionaalselt koos toimiv.

Jälgi eriti!

- Hinnapakkumused peavad olema väljastatud enne tegevuse või investeeringu tegemist.
- Hinnapakkumuses peab olema taotleja nimi (välja arvatud juhul, kui hinnapakkumuseks on väljatrükk hinnapakkuja veebilehelt), hinnapakkuja nimi, registrikood, kontaktandmed, hinnapakkumuse väljastamise kuupäev ning toetatava investeeringuobjekti käibemaksuta ja käibemaksuga maksumus. Hinnapakkumuse esitamisel jälgida, et pakkumus ei oleks põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga.
- **Investeering on vahemikus 1000–5000 eurot (ilma käibemaksuta).**
Vaja on esitada **üks** hinnapakkumus, mis ei tohi olla kunstlikult tükeldatud. Taotleja peab jälgima, et koostatud hinnapakkumuse küsimine oleks nii täpne, et pakkumuse esitajal oleks võimalik selgelt kirjeldada müüdava töö, teenuse või kauba kogused ja maksumused. Vajaduse korral võib PRIA küsida, mis oli hinnapakkumuse aluseks.
- **Investeeringu summa ületab 5000 eurot (ilma käibemaksuta).**
Vaja on lisada **kolm** hinnapakkumust **koos tehniliste tingimuste loeteluga**. Hinnapakkumused peavad olema omavahel võrreldavad, sisult arusaadavad. Hinnapakkumus ei ole võrreldav, kui nt. mahud on erinevad. Kui ei ole valitud odavaimat hinnapakkumust peab esitama põhjenduse.

- **Investeeringu summa jääb alla 1000 euro.**
Hinnapakumust ei ole vaja esitada.
- **Riigihanke korral lisada väljavalitud hinnapakumust.**
- Kui investeeringu objekt on **võrdlushindade kataloogis** <https://epria.pria.ee/epria2/hinnakataloog/#/valideeritud>, siis ei pea olema hinnapakumust.
- Ehitusseadustiku kohaselt ehitusteatise- või ehitusloakohustusliku ehitustegevuse korral, kus ehitatav ehitis on ehitusseadustiku tähenduses hoone, peab olema saadud hinnapakumust **PRIA vormil**
Tehtavad ehitustöid ja ehitusprojektide koostamist võivad läbi viia ettevõtted, kes on kantud majandustegevuse (MTR) registrisse vastava töö tegijana. Registreeringut saab kontrollida majandustegevuse registrist <http://mtr.mkm.ee/>.
- **Tuleb jälgida, et pakkuja ja toetuse taotleja ei oleks seotud, kui investeeringu summa ületab 1000 eurot. Määruse § 33 lg 5:**

Projektitoetuse saaja ja isik, kellelt projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja tellib teenuse või töö, välja arvatud projektijuhtimise korral, või ostab kaupa, ning nende osanik, aktsionär või tulundus ühistu liige või juhatuse või nõukogu liige või seltsinglane ei tohi kuuluda üksteise juhatusse ega nõukokku ega omada osalust üksteise äriühingus, välja arvatud juhul, kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 1000 eurot või kui projektitoetuse saaja on kohalik tegevusgrupp ja tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 5000 eurot.

Hanke korraldamisel järgitakse riigihangete seadust, kui projektitoetuse taotleja on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses.

Riigihanke seaduses RHS) sätestatud korda peavad järgima:

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktis 2 või 3 nimetatud hankijad või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud hankijad;
- 5) eraõiguslik juriidiline isik, mis on asutatud **eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides**, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu, mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud hankijad või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi vastavad isikud.

Eraõiguslik juriidiline isik täidab **avalikku ülesannet** siis, kui pädev asutus on eraisikule **õigusakti või lepinguga** andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik.

Hinnapakumuse nõuded on kirjeldatud määruses §-s 33.

16. Maksetaotlused

Projektitoetuse saaja teeb investeeringu ja esitab PRIAle e-teenuste keskkonnas investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas kahe aasta jooksul arvates ajast, mil PRIA tegi projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuse.

Projektitoetuse väljamaksmiseks esitab projektitoetuse saaja pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist PRIA e-keskkonna kaudu maksetaotluse, koos järgmiste dokumentide ärakirjadega:

1. nõuded, millele peab vastama taotleja poolt ostetud toode või teenus;
2. hinnapakumuse;
3. arve-saateleht või arve;
4. arve tasumist tõendav maksekorraldus või arvelduskonto väljavõte;
5. üleandmist ja vastuvõtmist tõendav dokument, kui toetatav tegevus on ehitamine või parendamine või kui taotletakse toetuse väljamaksmist enne kulutuste tegemist;
6. tööleping, töövõtuleping või käsundusleping;
7. toetatava tegevuse alustamise majandusaasta planeeritava kogutulu, sealhulgas avaliku tulu prognoos või tegelik tulu, kui toetuse saajaks on sihtasutus või eraõiguslik juriidiline isik, kes vastab riigihangete seaduse § 5 sätestatud tunnustele;
8. kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmise korral tuleb esitada:
 - hinnapakumuse kasutatud seadme, masina või eriotstarbelise sõiduki kohta;
 - hinnapakumuse uue samaväärse seadme, masina või eriotstarbelise sõiduki kohta;
 - müüja kinnitus selle kohta, et kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi.
9. ehitusteatis- või ehitusloakohustusliku hoone ehitustegevuse puhul Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus ehitustegevuse kulude andmed, mis peavad sisaldama teavet hoone nimetuse, ehitisregistri koodi, katastritunnuse, üldkulude, ettevalmistuskulude, välisrajatiste kulude, aluse- ja vundamendikulude, kandetarindite kulude, fassaadielementide kulude, katusekulude, ruumitarindite kulude, pinnakatete kulude, sisustuse kulude, inventari kulude, seadmete kulude, tehnosüsteemide kulude, ehitusplatsi korralduskulude ning ehitusplatsi üldkulude kohta.
10. päevik vabatahtliku tasustamata töö tegemise kohta.
11. Ehitusluba eraldi esitama ei pea, aga PRIA kontrollib selle olemasolu ehitusregistris esimese maksetaotluse esitamise ajal. Viimase maksetaotluse esitamise ajaks peab ehitusregistris olema olema ka kasutusluba.

NB Soovitame tutvuda [maksetaotluse esitamise kontroll-lehega](#) juba enne kulutuste tegemist.

Investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise kord on kehtestatud [määruses](#) §-s 43.

17. Projektitoetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist (OTKA)

Projektitoetuse taotlejal on võimalus kasutada toetust ka **osaliselt tasutud kuludokumentide alusel**. See võimaldab toetuse saajal kavandatavat projekti paindlikumalt ellu viia ning aitab ületada investeeringu tegemisega kaasnevaid finantsprobleeme.

1. Enne töö, teenuse või vara soetamise eest tasumist, kui töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning projektitoetuse saaja on selle vastu võtnud ja selle eest tasunud vähemalt **omafinantseeringuga** võrdse summa, võib projekti toetuse saaja esitada maksetaotluse toetuse väljamaksmiseks. Käibemaksukohuslastel on vaja tasuda lisaks omaosaluse summale ka **käibemaksu** summa. Nimetatud rahastamisviisi ei kohaldata liisingulepingu alusel ostetava vara puhul.
2. Projektitoetuse väljamaksmist sooviv projektitoetuse saaja esitab pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist PRIA-le e-keskkonna kaudu **maksetaotluse** koos kõigi vajalike dokumentidega.
3. Peale dokumentide ja investeeringu kontrolli kantakse toetussumma üle taotleja arvele, kes tasub kuludokumentide alusel tasumata kogusumma viivitamata isikule, kellelt ta tellis teenuse või töö või ostis kaupa, ning esitab **7 tööpäeva** jooksul alates toetuse laekumisest uuesti maksetaotluse PRIA-le.

Toetuse väljamaksmist enne kulutuste tegemist reguleerib [määruse](#) § 45.

18. Teavitamine toetuse kasutamisest

Kõik projektid tuleb tähistada nii nagu näeb ette „[Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)“.

Eesti LEADERi logo, Euroopa Liidu LEADERi logo, Euroopa Liidu embleemiga ning ka Valgamaa Partnerluskogu logoga tuleb tähistada:

- ehtis (teave peab olema välja pandud kohe, kui ehitusega on alustatud);
- masin, seade;
- meene;
- info- ja reklaammaterjal;
- üritus;
- digitaalne infokandja ja materjal, mis on paigutatud pakendile või tootele ning selle esilehele, -kaadrile, -pildile;
- televisioonisaade, artikkel ja muu tekst tehniliselt võimalikul ja sobival viisil;
- trükimeedia või avalikkusele suunatud veebilehe kuulutus (nt. netireklaam).

Tegevuse korral tähistatakse tegevuse toimumise ajal toimumise koht ja tegevuse kohta käiv teavitusmaterjal

Iga eset ja dokumenti ei tule märgistada logoga, kui seda kasutatakse vaid organisatsiooni sees, sellisel juhul piisab plakatist või stendist organisatsiooni avalikus ruumis.

Märgistus peab säilima vähemalt viis aastat toetuse viimase osa väljamaksmisest

Teavitus veebilehel

Juhul kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht:

- 1) avaldatakse veebilehel peale logo ja embleemi ka objekti või tegevuse lühikirjeldus;

Logo ja embleem paigutatakse **kergesti märgatavale kohale ja see peab olema selgelt nähtav**. Digitaalne logo on kättesaadav veebilehel <https://valgaleader.ee/projektide-elluviimine/taehistamine.html>.

NB! Euroopa Liidu lipu embleemi all olev tekst on võrreldes eelmise perioodiga muutunud!

- Objekt, millele ei ole tootmise käigus logo ega embleemi paigaldatud, tähistatakse kleebisega.
- Kui toetus **ületab 10 000 eurot**, tuleb lisada logoga ja embleemiga plakat. Plakat peab olema üleval toetatava objekti või tegevuse abikõlblikkuse perioodil. Kui plakatit kasutatakse üksiktegevusest teavitamiseks, hoitakse see üleval tegevuse toimumise ajal. Plakat peab olema vähemalt A3 suurusega ning sellel peab olema logo koos embleemiga, millele eraldatakse vähemalt 25% plakati pindalast, ja projekti nimetus, mis moodustab plakati kõrgusest vähemalt 30%. Kui plakatit kasutatakse välitingimustes, peab see olema tehtud vastupidavast ja ilmastikukindlast materjalist.

Kui projektitoetuse abil valminud või soetatud objektist kirjutatakse ajalehe vm väljaande artiklis, siis soovitame kasutada järgnevat lauset rahastajale viitamiseks: “Investeeringut on toetanud EAFRD MAK 2014–2020 Leader-meetme raames ja Valgamaa Partnerluskogu.”

